U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška a soudců JUDr. Josefa Baxy, Mgr. Michaely Bejčkové, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Pavla Molka, JUDr. Miloslava Výborného a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatele: **T. K.**, proti odpůrcům: **1) Ing. Miloš Zeman**, bytem Pražský hrad, Praha 1, **2) Ivana Zemanová**, bytem Pražský hrad, Praha 1, oba zastoupeni JUDr. Markem Nespalou, advokátem se sídlem Vyšehradská 421/21, Praha 2, **3) Státní volební komise**, se sídlem náměstí Hrdinů 4, Praha 4, v řízení o návrhu na neplatnost volby prezidenta konané ve dnech 12. a 13. ledna 2018 a ve dnech 26. a 27. ledna 2018,

t a k t o :

I. Návrh **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Návrhem doručeným Nejvyššímu správnímu soudu dne 1. 2. 2018 se navrhovatel domáhá vyslovení neplatnosti volby prezidenta konané ve dnech 12. a 13. ledna 2018 a ve dnech 26. a 27. ledna 2018. Uvedl, že během volební kampaně bylo neznámou třetí osobou, která vedla kampaň ve prospěch kandidáta Miloše Zemana, porušeno několik ustanovení zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o volbě prezidenta republiky“).

[2] Porušení § 35 odst. 5 zákona o volbě prezidenta republiky navrhovatel spatřuje v tom, že plakáty s textem „*Zeman znovu 2018*“ s podobiznou kandidáta na pozadí Pražského hradu a plakáty s textem „*Stop imigrantům a Drahošovi. Tato země je naše! Volte Zemana!*“ neobsahovaly informaci o zadavateli a zpracovateli.

[3] Porušení § 35 odst. 4 zákona o volbě prezidenta republiky spatřuje v tom, že plakát s textem „*Stop imigrantům a Drahošovi. Tato země je naše! Volte Zemana!*“ zjevně spojoval jiného kandidáta s probíhající uprchlickou krizí, což je v rozporu s čestným vedením

kampaně. Kandidát Jiří Drahoš vzhledem ke svému dosavadnímu postavení nemohl mít na uprchlickou krizi vliv.

[4] Dle navrhovatele došlo k porušení § 35 odst. 2 a § 38a odst. 4 zákona o volbě prezidenta republiky tím, že neznámá třetí osoba, která zadala výše uvedené plakáty, nebyla před vstupem do volební kampaně registrována u Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí.

[5] Navrhovatel rovněž zmínil, že neznámá třetí osoba nezřídila pro financování volební kampaně volební účet, čímž porušila § 38a odst. 6 zákona o volbě prezidenta republiky. K porušení § 38a odst. 8 písm. b) daného zákona dle jeho názoru došlo tím, že výdaje na volební kampaň neznámé třetí osoby zcela jistě překročily 1 000 000 Kč.

[6] Vzhledem k rozsahu kampaně musela dle navrhovatele neznámá třetí osoba disponovat výkonným právním, logistickým a účetním aparátem. Je tedy vyloučeno, aby se porušení zákona dopustila z nedbalosti. Naopak, s největší pravděpodobností šlo o jednání vedené úmyslem zatajit povinně zveřejňované údaje. Tím byla kandidátu Miloši Zemanovi poskytnuta výhoda proti jiným kandidátům a zatajeny informace (jména kontroverzních dárců, náklady na kampaň), které by jej znevýhodnily. Navrhovatel se domnívá, že Miloš Zeman o této kampani musel vědět a není možné, aby probíhala bez jeho souhlasu, a to s ohledem na její rozsah a délku trvání. Pokud by veřejně deklaroval, že si nepřeje, aby za něj někdo kampaň vedl, nemohla by třetí osoba takto masívní kampaň vést. Vedením kampaně s vědomím Miloše Zemana došlo k obcházení zákona a značnému znevýhodnění ostatních kandidátů.

[7] Jelikož Miloš Zeman ve druhém kole prezidentských voleb zvítězil jen s malým rozdílem (2,73 % hlasů), navrhovatel se domnívá, že výše uvedená porušení zákona zkreslila veřejné mínění natolik, že by bez porušení zákona Miloš Zeman volby nevyhrál.

[8] Státní volební komise ve svém vyjádření k návrhu na neplatnost volby prezidenta uvedla, že jejím úkolem není dohled nad vedením volební kampaně. Tato působnost náleží Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí. Z tohoto důvodu se Státní volební komise k návrhu blíže nevyjádřila.

[9] Odpůrci 1) a 2) namítli, že navrhovatel jako odpůrce ve svém návrhu nikoho neoznačil. Odpůrkyně 2) není v návrhu zmiňována vůbec a není dán důvod k její pasivní legitimaci. Odpůrci 1) a 2) odmítají tvrzení uvedená v návrhu a poukázali na to, že tato tvrzení navrhovatel ničím nedokládá. Dle jejich názoru však navrhovatel nese břemeno důkazní, k čemuž odkázali na nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04. Současně mají za to, že i tvrzení v návrhu jsou značně nekonkrétní.

II. Hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Navrhovatel podal návrh na neplatnost volby prezidenta republiky ve smyslu § 66 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky. Dle daného ustanovení „*Návrh na neplatnost volby prezidenta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledek volby prezidenta.*“

pokračování

[11] Odpůrci 1) a 2) ve svém vyjádření uvedli, že v návrhu není nikdo označen jako odpůrce. Nejvyšší správní soud konstatuje, že okruh účastníků řízení o návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky je určen přímo ze zákona (§ 90 odst. 5, věta druhá, s. ř. s.), z něhož vyplývá, že účastníky jsou v nynější věci: 1) navrhovatel, 2) příslušný volební orgán – Státní volební komise, 3) občan, na jehož kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena – Ivana Zemanová a 4) ten, jehož volba byla napadena – Ing. Miloš Zeman. Navrhovatel svou volbou nemůže ovlivnit okruh účastníků řízení o návrhu na neplatnost volby prezidenta a okruh účastníků lze bez potíží určit již na základě textu zákona.

II. a) Čestné a poctivé vedení volební kampaně

[12] Navrhovatel má za to, že v rozporu s čestným a poctivým vedením volební kampaně byly plakáty s textem „*Stop imigrantům a Drahošovi. Tato země je naše! Volte Miloše Zemana!*“

[13] Podle § 35 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky se volební kampaní rozumí „*jakákoli propagace kandidáta na funkci prezidenta republiky nebo volební agitace v jeho prospěch, zejména veřejné oznámení určené na jeho podporu nebo sloužící v jeho prospěch, včetně jakékoli doprovodné akce, za které se poskytne nebo obvykle poskytuje úplata. Za volební kampaň se považuje i sdělení v neprospěch jiného kandidáta na funkci prezidenta republiky*.“ Volební kampaň začíná dnem vyhlášení volby prezidenta a končí vyhlášením celkových výsledků volby (§ 35 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky). Zákon též požaduje, aby volební kampaň probíhala „*čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech zveřejňovány nepravdivé údaje*“ (odstavec 4 citovaného ustanovení). „*Propagace nebo volební agitace šířené prostřednictvím komunikačních médií musí obsahovat informaci o jejich zadavateli a zpracovateli; to platí obdobně i pro využití velkoplošných zařízení a sdělení v neprospěch kteréhokoli kandidáta na funkci prezidenta republiky. Kandidáti jsou povinni označit svým jménem a příjmením jimi využité prostředky volební kampaně. Registrované třetí osoby jsou povinny jimi využité prostředky volební kampaně označit názvem, zkratkou nebo jménem a příjmením a evidenčním číslem registrované třetí osoby přiděleným Úřadem*“ (odstavec 5; zákon má na mysli Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí).

[14] Nejvyšší správní soud i Ústavní soud již v minulosti v řadě svých rozhodnutí posuzovaly stížnosti na průběh volební kampaně, a to ve volbách do Poslanecké sněmovny či Senátu Parlamentu, do zastupitelstev územních samosprávných celků i v historicky první přímé volbě prezidenta republiky. V prvé řadě je třeba připomenout, že „*smyslem volební kampaně je snaha aktérů politického boje o získání co největší přízně voličů pro své kandidáty a volební programy. Jejími základními funkcemi jsou proto informovanost, identifikace a mobilizace. Podstata volební kampaně spočívá v tzv. politické komunikaci, a to jak mezi kandidujícími subjekty navzájem, tak především mezi kandidáty (zejména politickými stranami) a voliči (potenciálními i skutečnými ...). V podmínkách demokratického státního režimu a svobodných voleb bývá obvyklé, že kandidáti a jejich stoupenci využívají vedení pozitivní i negativní kampaně. Ostatně citovaná zákonná úprava výslovně zmiňuje vedení kampaně i v neprospěch jiného kandidáta na funkci prezidenta republiky, tedy negativní kampaň*“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. února 2013, č. j. Vol 44/2013-72, č. 2833/2013 Sb. NSS). Zveřejňování informací o jednotlivých kandidátech a jejich

politickém projevu je chráněno svobodou projevu a právem na informace (čl. 17 Listiny základních práv a svobod), ruku v ruce s ochranou svobodné soutěže politických sil v demokratické společnosti (čl. 22 Listiny základních práv a svobod). „*Je proto zcela přirozené, že kandidující politické* [subjekty] *voliče nejen přesvědčují o tom, že právě jejich nabídka je nejlepší, nýbrž zcela legitimně se snaží je i odradit od nabídky svých politických soupeřů*“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. června 2006, č. j. Vol 5/2006-46, č. 944/2006 Sb. NSS). Volba prostředků, jimiž volební kampaň povede, je plně na kandidujícím subjektu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. června 2006, č. j. Vol 17/2006-25, č. 962/2006 Sb. NSS).

[15] Stejně jako další volební zákony i zákon o volbě prezidenta republiky požaduje, aby byla volební kampaň vedena „čestně a poctivě“ (§ 35 odst. 4), aniž by však, kromě požadavku pravdivosti údajů zveřejňovaných o kandidátech, legálně definoval, co se těmito pojmy myslí. Soudy proto „*musí vycházet nejen z toho, jak jsou tyto pojmy chápány v běžném životě, ale současně musí i přihlížet k charakteru volební kampaně, která má jistě svá specifika vyplývající z vyostřeného střetu mezi jejími aktéry, kteří se jednak snaží získat podporu pro svůj volební program, jednak podlomit důvěru k volebnímu soupeři*“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. června 2006, č. j. Vol 45/2006-17, č. 963/2006 Sb. NSS). V průběhu volební kampaně „*jsou voličům často velmi emocionální a vyostřenou formou předkládány argumenty, které mají ovlivnit jejich volební chování a rozhodnutí, koho budou volit. Smyslem volební kampaně v pluralitní demokracii však je nepochybně také to, aby byly posouzeny i ty nejkontroverznější otázky programu politických stran a kandidátů obecně, tak i jejich osobních vlastností a způsobilosti zastávat volenou veřejnou funkci. Jen v takovém případě budou moci voliči rozhodovat se znalostí věci a jen tak může být naplněna ústavní zásada, podle které je lid zdrojem veškeré státní moci. Pokud volební zákon hovoří o požadavku čestného a poctivého vedení volební kampaně, má tím na mysli to, co se dříve označovalo jako čistota voleb (srov. § 56 odst. 1 zákona č. 75/1919 Sb., kterým vydává se řád volení v obcích republiky Československé). Nelze však tyto pojmy vykládat z hlediska soukromého práva a obecné morálky, neboť jde o jejich použití v podmínkách volební kampaně, která není ničím jiným než bojem o hlasy voličů. Jeho negativní projevy lze regulovat, nelze je však zákonem vyloučit*“ (nález Ústavního soudu ze dne 26. ledna 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04 ve věci senátora Nádvorníka).

[16] Nejvyšší správní soud se nejprve bude zabývat částí volební kampaně odpůrce 1) týkající se tématu migrace, zejména pokud jde o slogan „*Stop imigrantům a Drahošovi, tato země je naše, volte Zemana*“. Šíření tohoto sloganu v období před volbami považuje volební senát za obecně známou skutečnost ve smyslu § 121 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (aplikovaného v tomto řízení na základě § 64 s. ř. s.), tedy za skutečnost, kterou není třeba dokazovat.

[17] Dále se volební senát zabýval otázkou, zda lze šíření výše uvedeného sloganu přičítat odpůrci 1). Jak totiž vyplývá z nálezu Ústavního soudu ze dne 18. února 1999, sp. zn. I. ÚS 526/98 (N 27/13 SbNU 203; 70/1999 Sb.; ve věci senátorky Lastovecké), je třeba také přihlížet k tomu, zda kandidát, jehož zvolení je napadáno, namítané porušení zákona způsobil. „*Opačný výklad by zákonitě vedl k tomu, že by kterýkoli subjekt (např. každé, byť i bulvární medium) mohl docílit neplatnost volby jakéhokoli kandidáta zcela bez jeho přičinění, což by – in eventum – mohlo volby výrazně narušit, popřípadě, důsledně vzato, i zmařit. Takové následky přirozeně zákonodárce nezamýšlel.*“ To, že by důvodem neplatnosti

voleb mohlo být porušení právních předpisů způsobené třetí osobou, by mělo být, jak plyne z citovaného nálezu Ústavního soudu, výjimečné.

[18] V tomto případě však považuje volební senát za nesporné, že posuzovaná volební kampaň je odpůrci 1) přičitatelná. Spolek, který zajišťoval její průběh, ve svém názvu obsahuje jméno odpůrce 1) a je řízen jeho blízkými spolupracovníky. Volební senát proto považuje za krajně nepravděpodobné, že by odpůrce 1) na kampaň, která byla bezpochyby vedena v jeho prospěch, neměl žádný vliv nebo že ji jako svou kampaň neakceptoval. Nyní posuzovaná situace je tudíž odlišná od situace před pěti lety, kdy Nejvyšší správní soud nezjistil spojení mezi volebním týmem odpůrce 1) a zadavatelem inzerátu, který byl tehdy shledán protizákonným (srov. například usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. února 2013, č. j. Vol 44/2013-72, č. 2833/2013 Sb. NSS).

[19] Dále je třeba uvést, že výběr imigračního tématu volební kampaně či způsob jeho prezentace nelze považovat za protiprávní. „*Zcela přirozenou součástí volební kampaně je zdůrazňování hodnot a postojů, které hodlá kandidát po svém případném zvolení zastávat*“ (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. února 2013, č. j. Vol 42/2013-85). Migrační politika je v současné době jedním ze zásadních společenských témat, a kandidátu na prezidenta republiky tak nelze vyčítat, že v rámci volební kampaně prezentuje své názory i na tuto problematiku. Zároveň je zcela logické, že se odpůrce 1) i v této oblasti vymezoval proti svému soupeři, neboť v případě shodného názoru obou kandidátů by se mohli voliči jen stěží rozhodovat, kterému z nich dají svůj hlas, považují-li migraci za otázku, na níž by se měl i v prezidentské volbě „lámat chleba“. Pokud volební tým odpůrce 1) využil poněkud odlišných názorů Jiřího Drahoše a vykreslil jej jako osobu k imigraci (či obecně k cizincům) vstřícnou, nelze to považovat za porušení pravidel vedení volební kampaně, pro niž je charakteristická personalizace, hyperbolizace, symboličnost a zkratkovitost (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. února 2013, č. j. Vol 33/2013-45, č. 2832/2013 Sb. NSS). Navíc nelze popřít, že Jiří Drahoš měl v průběhu volební kampaně dostatek času a prostoru, aby své postoje voličům vysvětlil a případně vyvrátil či uvedl na pravou míru tvrzení šířená o jeho osobě ze strany konkurenta, což také činil.

[20] Slogan „*Stop imigrantům a Drahošovi, tato země je naše, volte Zemana*“ lze jistě – jako ostatně celou řadu jiných politických sloganů jiných politických subjektů v mnoha volbách zejména v posledních letech – hodnotit jako povrchní a prázdný, se zanedbatelným přínosem pro ono *millovské* tržiště idejí (*marketplace of ideas*; koncept připisovaný mimo jiných Johnu Stuartu Millovi na základě jeho díla *O svobodě/On Liberty*). Nutno však připustit, že byl zřejmě z hlediska zamýšleného účinku přímočarý – jeho obsahem je výzva k volbě jednoho kandidáta (volte Zemana) a k zabránění vítězství konkurenčního kandidáta (stop Drahošovi), a zkratkovitá upoutávka na téma zabránění migrace, na němž se kandidát Miloš Zeman v kampani zejména profiloval (stop imigrantům, tato země je naše, tedy *cizinec není našinec*), s podprahovým sdělením, že konkurenční kandidát naopak imigraci podporuje (*vítáme naše cizince*, slovy známé filmové pohádky). Jakkoli jde o signál zavádějící či dokonce nepravdivý, neboť stanovisko konkurenčního kandidáta k problému imigrace bylo strukturovanější a komplexnější, vzpírající se černobílému diktátu zkratkovitého sloganu, nelze současně popřít, že se oba kandidáti v přístupu k řešení tohoto problému lišili. Hypotéza, že mnozí voliči takto vyvolané emoci podlehli a že jen v důsledku tohoto (dílčího) prvku kampaně se rozhodli hlasovat pro vítězného kandidáta,

je však spekulativní a především v soudním řízení, nutně postaveném na faktech, nikoli dojmech, neuchopitelná. Koneckonců, volič se přece může rozhodnout jakkoliv. Až do poslední chvíle při své tajné volbě může uplatnit jakákoliv rozhodovací kritéria, včetně kritérií politicky zcela irelevantních, nebo dokonce nahodilých či žádných. Nezpovídá se nikomu, jen svému svědomí. „Nápravu" nelze zajistit pořadem práva, nýbrž (díky ústavnímu principu vlády na omezený čas) příští volbou.

[21] Nelze v této souvislosti nepřipomenout, že v roce 2013, při posuzování stížností proti zvolení odpůrce 1) prezidentem republiky poprvé, Nejvyšší správní soud v obdobné situaci poznamenal, že některá tvrzení vítězného kandidáta užitá v rámci volební kampaně se mohla řadě voličů jevit jako nekorektní, demagogická či dokonce lživá. Tatáž hodnocení mohl u některých voličů vyvolat volební slogan odpůrce 1), na který navrhovatel poukazuje. Nejvyšší správní soud však dnes, stejně jako tehdy, znovu zdůrazňuje, že se nemůže stavět do pozice konečného arbitra slušnosti a etiky, neboť není jediným ochráncem korektnosti celého volebního procesu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. února 2013, č. j. Vol 12/2013-64). Jsou to voliči, „*kterým v prvé řadě přísluší hodnotit volební kampaň jednotlivých kandidátů a chování těchto kandidátů během ní. Voličům přísluší vyhodnotit volební kampaň v celé její šíři i v jejích jednotlivostech. To se týká též morálních aspektů vedení kampaně, hodnocení toho, zda jednotlivé výroky pronesené kandidáty nejsou zavádějící, zda se kandidát neuchýlil k příliš konfrontačnímu stylu atd. Za podstatné zdejší soud považuje, aby měli kandidáti v kampani možnost, pokud tak uznají za vhodné, se vyjádřit ke krokům, i těm kontroverzním, svého protikandidáta a tím umožnit voličům, aby si sami o kandidátech udělali vlastní představu. Je pak na voličích, aby výsledek tohoto svého hodnocení promítli do rozhodnutí, jak naložit se svým hlasem. Úkolem soudu nemůže být neohraničené hodnocení volební kampaně z hledisek etiky, vhodnosti, přesvědčivosti či vkusu. Role soudu působícího ve volebním soudnictví je v daném ohledu podpůrná a nastupuje až v tom krajním případě, kdy by se volební kampaň vymanila zákonem nastaveným pravidlům pro její provádění, že by se nedalo mluvit o čestném a poctivém politickém boji. Platí přitom, že ne každé jednání v rámci volební kampaně, které může být některými voliči vnímáno jako neetické, nevhodné či nevkusné, zároveň okamžitě přesahuje rámec poctivě a čestně vedené volební kampaně, jak ji pojímá zákon o volbě prezidenta republiky, a stává se protiprávním. Je totiž nutno akceptovat, že ve volebním klání je možné počítat i s poměrně ostrými souboji jednotlivých kandidátů*" (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. února 2013, č. j. Vol 27/2013-83).

[22] Porušení zákona nelze spatřovat ani v tom, že odpůrce 1) ve veřejnosti vytvářel dojem, že on sám může z pozice prezidenta republiky imigrační politiku České republiky ovlivnit (respektive „zastavit imigraci"). Je pravda, že azylová a přistěhovalecká politika je oblastí, v níž se uplatňuje sdílená pravomoc členských států a Evropské unie (srov. článek 4 Smlouvy o fungování Evropské unie), a řada opatření je tak přijímána na unijní úrovni. Na druhou stranu, hlava členského státu může bezesporu vyvíjet snahu k prosazování jí preferovaných cílů, a to například diplomatickou aktivitou, nebo v případě prezidenta republiky svým vlivem na složení vlády (a jejím prostřednictvím na zastoupení České republiky v Radě EU). Bez ohledu na to však budoucí nesplnění předvolebních slibů nepředstavuje porušení zákona (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. června 2006, č. j. Vol 17/2006-25, č. 962/2006 Sb. NSS). V konečné fázi to jsou vždy voliči, kteří posuzují, zda kandidát na prezidenta může v případě svého zvolení skutečně imigrační politiku ovlivnit, nebo zda se v jeho případě jedná o pouhé nadsazené tvrzení,

pokračování

jehož účelem je využít obav a nesouhlasu určité části elektorátu se současnou azylovou a migrační politikou Evropské unie (srov. obdobně již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Vol 33/2013-45).

[23] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů shledal, že samotná formulace sdělení „*Stop imigrantům a Drahošovi. Tato země je naše! Volte Miloše Zemana!*“ nepředstavuje porušení zákona.

II. b) Informace o zadavateli a zpracovateli na propagačních materiálech

[24] Navrhovatel ve svém návrhu uvedl, že plakáty s textem „*Zeman znovu 2018*“ s podobiznou kandidáta na pozadí Pražského hradu a plakáty s textem „*Stop imigrantům a Drahošovi. Tato země je naše! Volte Zemana!*“ neobsahovaly informaci o zadavateli a zpracovateli.

[25] Dle § 35 odst. 5 zákona o volbě prezidenta republiky „*Propagace nebo volební agitace šířené prostřednictvím komunikačních médií musí obsahovat informaci o jejich zadavateli a zpracovateli; to platí obdobně i pro využití velkoplošných zařízení a sdělení v neprospěch kteréhokoli kandidáta na funkci prezidenta republiky. Kandidáti jsou povinni označit svým jménem a příjmením jimi využité prostředky volební kampaně. Registrované třetí osoby jsou povinny jimi využité prostředky volební kampaně označit názvem, zkratkou nebo jménem a příjmením a evidenčním číslem registrované třetí osoby přiděleným Úřadem.*“

[26] Vymezení, co se rozumí pojmem „komunikační médium“, lze nalézt v § 1 odst. 3 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů. Jde o „*prostředky umožňující přenášení reklamy, zejména periodický tisk a neperiodické publikace, rozhlasové a televizní vysílání, audiovizuální mediální služby na vyžádání, audiovizuální produkce, počítačové sítě, nosiče audiovizuálních děl, plakáty a letáky.*“

[27] Již výše (bod [16]) Nejvyšší správní soud označil šíření sloganu „*Stop imigrantům a Drahošovi. Tato země je naše! Volte Miloše Zemana!*“ v období před volbami za skutečnost, již není třeba dokazovat. Shodné hodnocení platí i pro plakáty s textem „*Zeman znovu 2018*“ s podobiznou kandidáta na pozadí Pražského hradu.

[28] Plakáty „*Stop imigrantům a Drahošovi. Tato země je naše! Volte Miloše Zemana!*“ byly v levém spodním rohu opatřeny informací o zadavateli a zpracovateli. Jako zadavatel zde byli označeni Euro - Agency, s. r. o., Strana práv občanů či Přátelé Miloše Zemana, z. s. v závislosti na tom, zda šlo o sdělení v tisku či na venkovních plakátech a billboardech, jako zhotovitel Přátelé Miloše Zemana, z. s. Rovněž plakáty „*Zeman znovu 2018*“ s podobiznou kandidáta na pozadí Pražského hradu byly v levém dolním rohu opatřeny touto informací. Jako zadavatel i zhotovitel zde byl označen zapsaný spolek Přátelé Miloše Zemana. Opatření plakátů těmito informacemi považuje Nejvyšší správní soud rovněž za obecně známou skutečnost dle § 121 o. s. ř., aplikovaného dle § 64 s. ř. s., kterou není třeba dokazovat.

[29] S tvrzením o porušení § 35 odst. 5 zákona o volbě prezidenta republiky, které navrhovatel spatřoval v naprosté absenci informace o zadavateli a zhotoviteli na zmíněných plakátech, tudíž nelze souhlasit.

II. c) Námitky k registraci třetí osoby a překročení limitu výdajů na volební kampaň u ní

[30] Navrhovatel namítl, že osoba, která zadala plakáty „*Stop imigrantům a Drahošovi. Tato země je naše! Volte Miloše Zemana!*“ a plakáty s textem „*Zeman znovu 2018*“, nebyla před vstupem do volební kampaně registrována u Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí jako tzv. třetí osoba. Nezřídila pro financování volební kampaně volební účet a překročila limit výdajů na volební kampaň ve výši 1 000 000 Kč.

[31] Nejvyšší správní soud konstatuje, že zákon o volbě prezidenta zavedl institut tzv. třetí osoby. Zákon výslovně nedefinuje, kdo je třetí osoba, nicméně lze dovodit, že jde o fyzickou nebo právnickou osobu odlišnou od kandidátů, která se hodlá účastnit volební kampaně, a to např. tím, že na volební kampaň bude vynakládat finanční prostředky.

[32] Pojem třetí osoba zahrnuje jednak registrovanou třetí osobu a jednak neregistrovanou třetí osobu. Povinnost registrace u Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí se odvíjí od toho, zda se třetí osoba hodlá volební kampaně účastnit s vědomím nebo bez vědomí kandidáta. Dle § 35 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky: „*Fyzická nebo právnická osoba, která se hodlá účastnit volební kampaně bez vědomí kandidáta, je povinna se před vstupem do volební kampaně registrovat jako registrovaná třetí osoba u Úřadu*.“ Na základě citovaného ustanovení lze *a contrario* dovodit, že registrovat se nemusí ta třetí osoba, která se hodlá volební kampaně účastnit s vědomím kandidáta.

[33] Výdaje neregistrované třetí osoby na volební kampaň, které tato osoba s vědomím kandidáta uhradila nebo se zavázala za kandidáta uhradit, se dle § 37 odst. 2, věty druhé, zákona o volbě prezidenta republiky započítávají do limitů výdajů kandidáta na volební kampaň. Uvedené výdaje kandidáta nesmí překročit 40 000 000 Kč včetně daně z přidané hodnoty, účastnil-li se kandidát pouze prvního kola volby, nebo částku 50 000 000 Kč včetně daně z přidané hodnoty, účastnil-li se kandidát prvního i druhého kola volby.

[34] Registrovaná třetí osoba má vlastní limit výdajů na volební kampaň stanovený v § 38a odst. 8 zákona o volbě prezidenta republiky, které nesmí přesáhnout částku 800 000 Kč včetně daně z přidané hodnoty, konalo-li se pouze první kolo volby, a částku 1 000 000 Kč včetně daně z přidané hodnoty, konalo-li se první i druhé kolo volby. Registrované třetí osobě zákon o volbě prezidenta ukládá další povinnosti, mezi něž patří i povinnost pro financování volební kampaně zřídit volební účet (§ 38a odst. 6 zákona o volbě prezidenta republiky).

[35] Nejvyšší správní soud konstatuje, že navrhovatel ve svém návrhu výslovně tvrdí, že Miloš Zeman musel vědět o volební kampani prostřednictvím plakátů „*Stop imigrantům a Drahošovi. Tato země je naše! Volte Miloše Zemana!*“ a plakátů s textem „*Zeman znovu 2018*“. Dále navrhovatel tvrdí, že není možné, aby tato kampaň probíhala bez souhlasu Miloše Zemana.

[36] Nejvyšší správní soud uzavírá, že navrhovatelova tvrzení, jak byla uvedena v jeho návrhu, pokud by byla pravdivá, nesvědčí o porušení povinnosti registrovat se jako třetí osoba a překročení finančních limitů třetí osoby na volební kampaň. Vychází-li navrhovatel z toho, že jím popsaná volební kampaň byla ze strany třetích osob činěna

s vědomím a se souhlasem Miloše Zemana, pak se za tohoto předpokladu třetí osoby nemusely z důvodu vedení kampaně, na kterou navrhovatel poukazuje, registrovat a nemusely mít ani volební účet. Vynaložené prostředky na takovou kampaň by se počítaly do limitů výdajů Miloše Zemana na volební kampaň, která nečiní 1 000 000 Kč, ale 50 000 000 Kč.

[37] Nejvyšší správní soud konstatuje, že ani samotná tvrzení uvedená v návrhu nevedou k závěru o porušení povinnosti třetí osoby registrovat se, k závěru o překročení limitu výdajů na volební kampaň u třetí osoby, jakož i povinnosti třetí osoby zřídit volební účet. Za této situace se Nejvyšší správní soud omezuje na konstatování, že tvrzení v návrhu nevedlo k závěru o porušení těch zákonných ustanovení, na která navrhovatel poukazoval.

[38] Jelikož samotná popsaná tvrzení, jak je navrhovatel v návrhu uvedl, nevedou k závěru o porušení zákona, Nejvyšší správní soud považoval za nadbytečné zabývat se tím, zda je navrhovatel doložil. Jinými slovy, Nejvyšší správní soud nehodnotil, zda navrhovatel doložil tvrzení, že Miloš Zeman o navrhovatelem popsané kampani věděl a že s jejím vedením souhlasil.

III. Závěr a náklady řízení

[39] Nejvyšší správní soud neshledal návrh na vyslovení neplatnosti volby odpůrce 1) prezidentem republiky důvodným, a proto jej zamítl. Podle § 93 odst. 4 s. ř. s. nemá v řízení ve věcech volebních žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 15. února 2018

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu